

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă pentru alegerea
reprezentanților României în Parlamentul European**

Analizând **propunerea legislativă pentru alegerea
reprezentanților României în Parlamentul European**, transmisă de
Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B 605 din 1.11.2006,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2)
din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele
observații și propuneri:

I. Observații generale

1. Prezenta propunere legislativă are ca obiect de reglementare
crearea cadrului juridic general pentru organizarea și desfășurarea
alegerii reprezentanților României în Parlamentul European, în
condițiile **Tratatului de Aderare a României la Uniunea
Europeană**.

Prin conținutul său, propunerea legislativă se încadrează în
categoria legilor organice, potrivit art.73 alin.(1) lit.a) din Constituția
României, republicată. În aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din
Constituție, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Din punct de vedere al dreptului comunitar, propunerea
legislativă cade sub incidența reglementărilor statuate la nivelul
Uniunii Europene, subsumate conceptului de **Cetățenie Europeană**, în
segmentul legislativ - Europa cetățenilor, sectorul - *Dispoziții
instituționale - Parlamentul European*.

La nivelul **dreptului comunitar original**, normele **Tratatului
de la Maastricht asupra Uniunii Europene (TUE)** fundamentează

conceptul de **cetățenie a Uniunii**, asimilând cetățeanul european cu orice persoană ce are naționalitatea (*cetățenia*) unui stat membru al Uniunii Europene. În acest context, sub aspect instituțional, TUE cu modificările și completările aduse prin **Tratatul de la Amsterdam**, desemnează **Parlamentul European** ca fiind exponentul cetățenilor europeni la nivelul organismelor comunitare, fiind compus din reprezentanții popoarelor statelor reunite în cadrul Uniunii. Potrivit aceluiași dispoziții din Tratat, membrii Parlamentului European sunt aleși prin sufragiu universal direct, pentru o perioadă de 5 ani, conform unei **proceduri uniforme**, egal aplicabile în toate statele sau pe baza unor **principii comune**, opozabile tuturor statelor UE.

Normele Tratatului asupra Uniunii Europene statuează asupra **dreptului oricărui cetățean al Uniunii** ce rezidează într-un stat membru, fără a fi un resortisant al statului respectiv, **de a alege și de a fi ales în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European** ale statelor membre în care își are reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat.

Legislația europeană derivată în domeniu aprofundează și detaliază aceste probleme, consacrand în aplicarea normelor originare, reglementări comunitare corespunzătoare.

Astfel, amintim **Deciziei nr.76/787/CECA, CEE, EURATOM** a Reprezentanților statelor membre reuniți în cadrul Consiliului referitoare la *Actul privind alegerea reprezentanților în cadrul Adunării prin sufragiu universal direct*, modificată prin **Decizia nr.2002/772/CE, EURATOM** a Consiliului din 25 iunie 2002 și din 23 septembrie 2002, ce amendează implicit, **Actul privind alegerea reprezentanților în Parlamentul European prin sufragiu universal direct**. În același context al legislației europene derivate, **menționăm și Directiva nr.93/109/CE a Consiliului din 6 decembrie 1993** ce stabilește modalitățile de exercitare a *dreptului de vot și a eligibilității* în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European, de către cetățenii Uniunii Europene, **rezidenți într-un stat membru, și care nu sunt resortisanți ai acelui stat.**

În ceea ce privește **modalitățile de alegere a membrilor Parlamentului European, prin vot universal, direct**, potrivit **Deciziei nr.76/787/CECA, CEE, EURATOM**, așa cum a fost aceasta modificată prin **Decizia nr.2002/772/CE, EURATOM**, în condițiile **Raportului Comisiei instituționale a Parlamentului European din**

15 iulie 1998 cu referire la elaborarea unui proiect de procedură electorală, acestea se derulează pe baza unor **principii generale ale procedurii electorale, comune tuturor statelor membre**, și care trebuie să se regăsească în legislațiile electorale adoptate la nivelul național al fiecărui stat membru.

În absența unei proceduri electorale uniforme, nereglementate încă la nivel european, atât normele din Tratat, cât și cele ale legislației derivate, permit statelor membre păstrarea unor competențe largi în stabilirea modalităților de a alege și de a fi ales în cadrul scrutinului pentru Parlamentul European, cu respectarea însă a principiilor generale, egal aplicabile în toate statele membre ale Uniunii, cum sunt: folosirea sistemului reprezentării proporționale, eventual cu fixarea unui prag electoral de cel mult 5% - asigurându-se astfel, existența unei strânse legături între alegători și membrii Parlamentului European; durata mandatului de cinci ani pentru aleșii europeni; stabilirea incompatibilității calității de membru al Parlamentului European cu cea de Parlamentar național - cu excepția Marii Britanii și a Irlandei, până în 2009; împărțirea teritoriului național în circumscripții electorale, în funcție de specificul național, în special în statele membre a căror populație depășește 20 de milioane de locuitori; dreptul resortisanților unui stat membru având reședința pe teritoriul altui stat membru de a participa fie la alegerile parlamentare europene organizate pe teritoriul statului de reședință, fie la alegerile parlamentare organizate în statul membru al cărui resortisanți sunt.

Legislațiile naționale ale statelor membre ale Uniunii Europene al căror obiect îl constituie desemnarea membrilor Parlamentului European de la nivelul fiecărui stat, trebuie să cuprindă, în mod obligatoriu, următoarele aspecte ale procedurii electorale: modalitatea de împărțire a teritoriului național în circumscripții electorale (una sau mai multe circumscripții regionale); stabilirea corespunzătoare fie a unei liste unice naționale, fie a unor liste regionale, potrivit numărului de circumscripții electorale; statuarea unor liste electorale de tip "închis" sau "deschis", cu acordarea posibilității alegătorilor de a indica o anumită ordine a preferințelor, în interiorul aceleiași liste (sistemul votului preferențial); modalitatea de participare a cetățenilor rezidenți la alegerile europene, prin indicarea unor cerințe specifice; fixarea sau nu a unui prag electoral (maximum 5%), soluție care ar

evita fragmentarea excesivă a voturilor; stabilirea unui eventual plafon pentru cheltuielile cu campania electorală a candidaților, precum și modalitățile de finanțare a campaniei electorale, după cum și durata acesteia; fixarea modalităților în care se completează locurile vacante; precizarea regulilor pentru înscrierea pe listele de candidați (partide politice și/sau independenți); stabilirea vârstei minime a candidaților și a alegătorilor; transpunerea principiului privind paritatea femeii/bărbați pe liste; reglementarea precisă a modului de exprimare a votului.

Sub aspect structural, printr-o preluare și o detaliere corespunzătoare a principalelor cerințe europene, legislațiile electorale ale statelor membre ale Uniunii trebuie să urmeze aceeași desfășurare de ordin normativ, după cum urmează: sistemul electoral, circumscripțiile electorale, listele electorale (pentru candidați, alegători, resortisanți), dreptul de vot și dreptul de a fi ales, nominalizarea la candidatură, incompatibilități, campania electorală, organizarea și desfășurarea alegerilor, modalitatea de atribuire a locurilor (ordinea candidaturilor, situațiile de vacanță), validarea rezultatelor alegerilor, dobândirea și pierderea calității de parlamentar european, data alegerilor.

Necesitatea și oportunitatea circumscrierii juridice a unui cadru electoral specific, cu toate aceste exigențe europene, impuse de amplul și complexul proces de desemnare a reprezentanților tuturor statelor membre în Parlamentul European, privesc în egală măsură și **România, din perspectiva aderării la Uniunea Europeană la data de 1 ianuarie 2007, în condițiile prevăzute de Tratatul de Aderare, ratificat de către Parlamentul României prin Legea nr.157/2005.**

3. Din analiza proiectului de lege rezultă că, în ansamblul lui, acesta corespunde exigențelor comunitare în domeniu.

Considerăm, totuși că din punct de vedere al asigurării unei depline compatibilități cu normele dreptului comunitar, pot fi făcute următoarele **observații**:

a) În contextul procedurilor aferente soluționării cererii cetățeanului european, rezident pe teritoriul României, cu privire la înscrierea în listele speciale, din perspectiva necesității respectării prevederilor **art.11 din Directiva nr.93/109/CE**, se impune a se consacra expres, fie prin completarea corespunzătoare a dispozițiilor **art.9** din proiect cu un nou alineat, fie prin adăugarea unei noi teze în

cuprinsul alin.(9) al art.9, **dreptul cetățeanului rezident de a contesta**, potrivit legislației statului membru de rezidență, **respingerea înscrierii pe lista electorală**, specificându-se astfel, calea de atac în justiție. În susținerea acestei propuneri, avem în vedere faptul că dispozițiile art.9 alin.(9) din proiect, se referă la **respingerea** de către primar a cererii de înscriere, în listele electorale speciale.

b) În consonanță cu **incompatibilitățile** stabilite de prevederile art.6 al Actului privind alegerea reprezentanților în Parlamentul European, cu modificările aduse de Decizia nr.2002/772/CE, Euratom, propunem **extinderea categoriilor supuse regimului incompatibilităților**, conform art.6 și 7 din proiect, prin enumerarea acestora, nu numai prin raportare la funcțiile sau demnitățile publice naționale, ci și **prin raportare la funcțiile de nivel european**, incompatibile cu funcția de membru al Parlamentului European (membru al Comisiei Europene, judecător, avocat general sau grefier al Curții de Justiție sau al Tribunalului de Primă instanță, membru al Consiliului director al Băncii Central Europene, membru al Curții de Conturi, membru al Comitetului Economic și Social, funcția de mediator european, membru al comitetelor și organismelor care, în baza tratatelor, gestionează fonduri comunitare sau îndeplinesc sarcini administrative permanente, oficial sau funcționar al instituțiilor Uniunii Europene).

c) Referitor la **stabilirea datei și a orelor de desfășurare a alegerilor**, în conformitate cu prevederile art.9 ale Actului referitor la alegerea reprezentanților în Parlamentul European, potrivit Deciziei nr.76/787/CEE, modificată prin Decizia nr.2002/772/CE, data de desfășurare a alegerilor parlamentare europene în statele europene se stabilește de fiecare stat în parte, prin fixarea unei zile și a unui interval orar, care trebuie să se încadreze, pentru toate statele, într-o perioada de timp care începe joi dimineața și se termină duminică seara. Prin urmare, se impune, ca art.8 alin.(2) din proiect, să se refere în mod expres la data și orele de desfășurare a alegerilor parlamentare europene în România.

d) Sub aspectul **terminologiei utilizate** în cuprinsul proiectului, pentru evitarea unor eventuale confuzii, sugerăm preluarea termenilor și definirea ca atare a acestora, conform art.2 al Directivei

nr.93/109/CE (elector comunitar, eligibil comunitar, dată de referință, declarație formală).

În același context, semnalăm faptul că, prin **Decizia nr.2002/772/CE, EURATOM** a Consiliului din 25 iunie 2002 și din 23 septembrie 2002, ce modifică **Actul privind alegerea reprezentanților în Parlamentul European prin sufragiu universal direct**, anexă la Decizia nr.76/787/CECA, termenul de "reprezentant", respectiv, **expresia „reprezentant în Parlamentul European"**, se înlocuiesc cu sintagma „**membru al Parlamentului European**".

4. Din punctul de vedere al dreptului intern, este necesară reanalizarea dispozițiilor art.28 alin.(1), care instituie **condiția** de a rămâne definitivă revizuirea art.38 din Constituția României, *republicată*, pentru exercitarea de către cetățenii statelor membre ale UE a dreptului de a alege și de a fi aleși ca reprezentanți ai României în Parlamentul European. Menționăm că problematica recunoașterii, dobândirii și, respectiv, a exercitării unor asemenea drepturi politice de către cetățenii europeni, **derivă din dreptul comunitar originar** - Tratatul asupra UE de la Maastricht cu modificările și completările ulterioare, și nu din normele constituționale ale art.38, ce statuează **exclusiv**, asupra **dreptului cetățenilor români** de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European, în condițiile aderării României la Uniunea Europeană.

De altfel, potrivit **art.148 alin.(2)** din Constituție "ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare".

De asemenea, în conformitate cu dispozițiile Tratatului de aderare a României la UE, ratificat prin Legea nr.157/2005 și în condițiile prevăzute de acesta, de la data aderării la Uniunea Europeană, România va deveni parte la Tratatul constitutive ale Uniunii Europene, astfel că normele dreptului comunitar se vor aplica **direct** și cu **prioritate**, în ordinea juridică națională, inclusiv cele privitoare la cetățenia europeană.

Din aceste considerente, apreciem că prevederile alin.(1) al art.28 din proiect, trebuie reformulat, eventual prin menținerea condiției referitoare la exercitarea dreptului de a alege și de a fi ales al cetățenilor europeni, rezidenți pe teritoriul național, stabilită însă, nu

în funcție de normele constituționale ale art.38 ci, exclusiv, prin **raportare la momentul efectiv al aderării României la Uniunea Europeană.**

II. Observații de redactare și de tehnică legislativă

1. Pentru respectarea exigențelor de tehnică legislativă, în acord cu prevederile art.74 alin.(4) din Constituție, **titlul** trebuie să fie reformulat, astfel:

„Lege
pentru alegerea reprezentanților României
în Parlamentul European”

2. La **art.3**, pentru suplețea reglementării, propunem eliminarea sintagmei „publicată în Monitorul Oficial al României nr.465 din 1 iunie 2005”, ca fiind de prisos.

3. La **art.5 alin.(2)**, pentru o redactare corectă, este necesar să se înlocuiască expresia „debilii sau alienații mintal””, prin expresia „debilii și alienații mintal”.

La **alin.(4)**, în corelare cu celelalte dispoziții ale legii care privesc pe cetățenii români din străinătate, este necesar ca expresia „care au domiciliul în străinătate” să fie înlocuită cu expresia „care au domiciliul **sau reședința** în străinătate”.

La **alin.(5)**, sugerăm completarea textului în sensul introducerii sintagmei "cu modificările și completările ulterioare", după expresia "în sensul art.17 alin.(1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene", indicându-se astfel, cu precizie, forma consolidată a Tratatului CE.

4. Pentru un spor de precizie în redactare, la **art.9 alin.(2)** propunem înlocuirea sintagmei „Dispozițiile privitoare la listele electorale permanente din Legea nr.373/2004 pentru alegerea Camerei Deputaților și Senatului”, cu sintagma „Dispozițiile Legii nr.373/2004 pentru alegerea Camerei Deputaților și Senatului, privind listele electorale permanente”.

La **alin.(4)**, pentru evidențierea caracterului dispozitiv al normei, propunem ca expresia „care conține următoarele precizări” să fie înlocuită cu sintagma „care trebuie să cuprindă următoarele precizări”.

La **alin.(6)**, pentru un plus de rigoare normativă, propunem înlocuirea expresiei „asupra cererii cetățeanului” prin expresia „asupra îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege de către cetățeanul ...”.

La **alin.(7)**, în corelare cu norma de la alin.(6), propunem înlocuirea expresiei „avizul său” prin expresia „hotărârea sa”, în speță nefiind vorba de un aviz.

5. La **art.12 alin.(4)**, sugerăm ca textul să fie reformulat, în sensul ca primarul, astfel înștiințat, să procedeze la radierea respectivei persoane din listele electorale permanente, de vreme ce acesta și-a exprimat voința de a vota într-un alt stat membru al Uniunii Europene.

Observația este valabilă și pentru **alin.(5)** al aceluiași articol, în ceea ce privește Biroul Electoral Central, care trebuie să nu mai înregistreze propunerea de candidatură a respectivului cetățean.

6. Pentru sistematizarea normelor din cuprinsul proiectului, sugerăm ca **art.10 și 13** să fie comasate într-un singur text, care să precizeze că propunerile de candidați se depun și se înaintează la Biroul Central cel mai târziu cu 60 de zile înainte de data alegerilor.

7. La **art.15 alin.(4)** întrucât titlul Legii nr. 373/2004 a fost redat deja în cuprinsul art. 9 alin. (2), pentru suplețea reglementării, propunem eliminarea din finalul textului a sintagmei „pentru alegerea Camerei Deputaților și Senatului. Observația este valabilă și pentru **art.24 alin.(1)**.

8. La **art.17 alin.(1)**, sugerăm reformularea textului astfel încât să se înțeleagă cu precizie dacă secțiile de votare se organizează doar „pe lângă” sau și în cadrul (în incinta) unităților militare. Această cerință privește și **alin.(3)**, precum și art.18 alin.(1).

9. Pentru sistematizarea normelor din cuprinsul **art.18** sugerăm ca alin.(4) să fie inserat după alin.(2).

10. La **art.21 alin.(2)**, propunem ca norma să fie plasată după alin.(1) lit.b) al art.22, care se referă la atribuirea mandatelor, marcată cu articol distinct, împreună și cu textul de la lit.c) al alin.(1) al art.22.

11. La **art.22 alin.(1) lit.b)** pentru corectitudinea normei de trimitere, recomandăm înlocuirea expresiei „în condițiile lit. a)”, cu sintagma „în condițiile prevăzute la lit.a)”. Observația este valabilă și pentru sintagma „selectate conform lit. a)” care urmează a fi înlocuită prin sintagma „selectate în condițiile prevăzute la lit. a)”.

La **lit.c)** partea finală, pentru corectitudinea normei de trimitere, recomandăm înlocuirea sintagmei „cu respectarea prevederilor art.21 alin.(1), respectiv, a lit.a) și b) din prezentul alineat”, prin sintagma

„cu respectarea condițiilor prevăzute la lit.a) și b) și a prevederilor art.21 alin.(1)”.

12. La **art.27 alin.(2)**, propunem înlocuirea termenului „primit” prin „atribuit”, mai potrivit în context, mandatele fiind „atribuite”, potrivit art.22 alin.(1).

13. La **pct.1** al **art.29**, partea dispozitivă, întrucât literele nu sunt elemente structurale de bază ale unui act normativ și fiind vorba de o enumerare subsumată alin. (1), din rațiuni de tehnică legislativă textul trebuie reformulat, astfel:

„1. La articolul 11 alineatul (1) punctul B, după litera c) se introduce o nouă literă, lit. c¹, cu următorul cuprins:”

La partea dispozitivă **pct.2** al **art.29**, în acord cu prevederile art.58 alin.(1) din Legea nr. 24/2000, republicat este necesară înlocuirea cuvântului „articolele”, cu abrevierea „art.”.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București
Nr.1502/7.11.2006